Aydın

ÜÇÜNCÜ YIL
No : 624
SALI
5
Eylül 1939

İdare yeri
Aydın
C. H. P.
Basımevi

Sayısı : 100 Para — PAZARTESİDEN BAŞKA HER GÜN ÇIKAR SİYASİ HALK GAZETESİ — Sayısı : 100 Para

İngiliz tayyareleri Alman arazisine beyanname attı

Fransanın kara, deniz, hava kuvvetleri dün sabah harekete geçti

Alman tayyareleri Polonya şehirlerine zehirli gaz balonları atıyorlar. Tarlalarda çalışan köylüleri ve hayvanları mitralyöz ateşine tutuyorlar

Ankara 4 — Dün gece yarısından bu gün saat 12 ye kadar alınan haberlere göre vaziyet:

Dün gece Polonyanın halk tebliği şudur.

Alman hava kuvvetleri Polonya topraklarına bucumlarına devam etmektedir.

Sivil halk arasında bir çok ölü ve yaralı vardır.

Alman tayyareleri tarlada çalışan köylülere ve koyunlarını otlatan çobanlara dahi bomba atmakta ve ateş etmektedir.

Polonya tayyareleri Almanların zırhlı kıtalarına hücum ederek iki motörlü kolu muvaffakiyetle bombarduman etmişler ve mevzide bulunan bir alman koluna da ağır zayiat verdirmişlerdir.

Şimdiye kadar almanlar 64 tayyare gaybetmişlerdir.

Silizya tahliye edilmiştir. Şarkî prusya hudut mıntakasında harp devam etmektedir,

Gdinya ve danziğ civarında almanların eline geçen iki kasaba mukabil taarruzla geri alınmıştır.

Alman tayyareleri bir çok şehirlere iperit gaziyle doldurulmuş balonlar atmışlardır. Sivil halktan bir çok kişi yaralanmış ve yanmıştır. Aralarında çocuklarda bulunuyorsa da adetleri tesbite imkân olmamıştır.

Polonya sivarileri almanlara taarruz ederek hudut hattının gerisine çekilmeğe mecbur etmişlerdir.

Diğer cephelerde harekâtın başladığına dair haber alınamamıstır. a a

Varşova 4 — İçinde yolcu bulunan Atenya vapuru torpillenmiş ve batmıştır. Vapurda 200 Amerikalının bulunduğu ve Belfastanda diğer Amerikalıların bindiği bildiriliyor.

Londra 4 — Avusturalya, Almanya ile harp halinde bulunduğunu bildirmiştir.

Londra 4 — Royter ajansından:

Japon hükûmeti, bitaraflığı hakkında İngiltereye teminat vermiştir,

Kahire 4 — Mısırda umumi seferberlik ve ürfi idare ilân edilmiştir.

Ankara 4 — Bugün saat 12 den saat 17 ye kadar alınan haberlere nazaran vaziyet:

Polonya cephesinde harp devam etmektedir.

Fransız umumî karargâhının 1 numaralı tebliğinde Almanya ya karşı hava, kara ve deniz kuvvetlerinin umumî harekâtı başladığı bildirilmektedir.

İngiliz harp filosu harp üssü harekelerinde tahşit edilmiştir. İngiliz filosu, teslih ve muavin kruvazör haline ifrağ edilen ticaret gemileriyle takviye edilmiştir.

Pasif müdafaaya memur sivil memurlarla orduya yardım vazifesine memur edilen sivil memurlar seferber edilmiştir.

Berlin, 4 — 3-4 İngiliz tayyaresi pek yüksekten uçarak Almanya üzerine beyannameler atmağa muvaffak olmuşlardır.

Londra 4 — Sabahleyin erkenden Londra limaniyle civarındaki geniş bir mıntakade hava tehlikesi ilân edilmtiştir. Saat 2,30 da düdükler çalmağa başlamıştır. Hava nezareti meçhul bir takım tayyarelerin yüksekten geçtiğini bildirmiştir.

Derhal harekete geçen avcı tayyareleri geçen tayyarlerin hüviyetini tayin etmiştir. Neticede (tehlike atlatılmıştır) işareti verilmiştir.

Ankara 4 — Bu gün saat 17 den saat saat 20 ye kadar alınan haberlere göre vaziyet:

Polonyada harp devam etmektedir.

Alman ordusu başkumandanlığının tebliği:

Silizyadan ve daha cenuptan kıtaatımız endüstri mıtakalarına yaklaşmaktadır Düşman Karakoliye doğru ricat etmektedir. Vistol nehri şimalden geçilmeğe teşebbüs edilmiştir. Endüstri mıntakasının şimalindeki kuvvetlerimiz ricat eden düşmanı kuvalamaktadır.

Pomeranyadan gelen kuvvetlerimiz Hul civarında vistol nehrine yaklaşmaktadır. Şarki prusyadan gelen kıtaatımız sanciyi almıştır.

Alman tayyareleri 3 eylülde mühim münakale merkezi ve askerî noktaları muvaffakiyetle bombaadüman etmişlerdir.

Torpido muhripleri Danziğ körfezi açıklarında bir Polonya denizaltı gemisini batırmışlardır.

Carpta bir hareket vukua gelmemiştir.

Varşova 4 — 27 Alman tayyaresi Videgof üzerinde uçarak tarlada çalışan köylülere mitraliyoz ateşi açmıştır. Neticede 2 ölü, 3 ağıryaralı ve 8 hafif yaralı vardır. 8 beyğir ölmüştür.

Londra 4 — Havas ajansı muhabiri Usloftaki çocuk hastanesini ziyaret etmiştir.

Varşovanın 20 kilometre uzağında olan bu sayfiye mahalli geçen cumartesi günü Alman tayyareleri tarafından bombardıman edilmişti.

Hastanenin iki metre ilerisine düşen bir bomba binayı tamamen tahrip etmiştir.

Enkaz arasında 10 çocuğun kömür haline gelmiş cesedleri bulunmuştur. 25 çocuk 5 hasta bakıcı yaralanmıştır.

Cumhurreisimiz

Irak büyük elçisini kabul etti

Ankara 4 — Irakın Ankara büyük elçisi bu gün saat 14 de çankaya köşkünde Reisi cumhur İsmet İnönü tarafından kabul edilerdk itimatnamesini takdim etmiştir.

Kabul esnasında hariciye vekâleti umumî kâtibi Numan Menemencioğlu da hazır bulunmuştur.

Arkeoloji

Kongresi tehir edildi

Ankara 4 — 939 da İstanbulda taplanacak olan 18 nci beynelmilel antropoloji ve arkeloji kongresi görülen lüzum üzerine tehir edildiği kongre genel sekreterliğinden bildirilmiştir.

Amerika bitaraflığını ilân edecek

Vaşington, 4 — Reisicumhur Rozvelt Amerikanın bitaraflığını ilân edecektir. Rozvelt 24 saata kadar bitaraflık kanununu meriyete koyacaktır.

Türk - Alman

Ticaret anlaşması temdit edilmedi

Ankara 4 — Almanya ile Türkiye arasında mevcut olan ve 31 Ağustos 939 da hitam bulan ticaret anlaşması temdit edildiği hakkında çıkan haberleri Anadolu ajansi tekzibe mezundur.

Süleyman Köksal gitti

Belediye zabita âmiri Süleyman Köksal yedek subay asker lik stajını yapmak üzere dün sabah şehrimizden hareket etmiş ve kendisini seven bir çok arkadaşları tarafından uğurlanmıştır.

Mesut bir nikâh

Sıtma mücadele reisi doktor Abdurrahim Baylavın baldızı Bayan Nigâr Baylavla su işleri fen memurlarından Hasip Özmenin nikâhları dün belediye evlenme dairesinde ve bir çok davetli huzurunda yapılmıştır.

Genç evlilere saadetler dileriz.

Köy kâtipliklerine

Okumuş köylü gençler alınacak

Dahiliye Vekâleti bir tamim yaptı

Dahiye Vekâleti, köy kâtipleri için bir tâmim yapmıştır. Tâmimde, köylerde hesap işlerini yürütebilecekler bulundukça hariçten herhangi bir sebep ve bahane ile kâtip kullanılmasına imkân bırakılmaması ve köy kanununun 39 uncu maddesine uyarak öğretmenlerle eğitmenler ve imkân olan yerlerde imamlarla kâtiplik umurunun yürütülmesi bildirildiği halde köylerde gene ağır ücretlerle ve dışardan vaki talepler tercih olunmak suretiyle kâtip kullanıldığı, bunların kendilerinden beklenen faydaları temin etmedikleri kaydedilerek denilmektedir ki :

" — Köy idarelerini kanuna aykırı surette sandıklardan para vererek defterleriyle, dosyalariyle arzuhalci dükkânlarında gezmekten kurtarmak ve mesuliyetten korumak maksadile zaman zaman yapılan bu gibi tebliğatın mahallin icap ve za ruretine göre tatbik edilmediği görülmektedir. Halbuki ekseri köylerde çoğalan okur yazar köylü gençlerin umumî kurslarda bu basit vazife için yetiştirilmesi mümkün olduğu gibi bu idarelere ait köy umur ve hususatını kendi bünyelerinden yetişen elemanlarla tedvir suretiyle idare kabiliyetlerinin de arttırılması her zaman için kabildir.

Esasen gelirleri az olan köylerin en küçüklerine varıncıya kadar her yerinde müstakil kâtip istihdamı mecburî olmadığı gibi buralardan talip bulundukça hariçten kâtip tayini de caiz değildir. Hükümetin köy

— Sonu 2 inci Sayfada —

İngiliz Bandıralı

Atenya vapuru meçhul bir tahtelbahir tarafından torpillendi

Londra 4 — Bir İsviçre vapuru Atenya vapuru yolcularından 200 kişiyi kurtardığın bildirmiştir.

Bir Norveç gemisi de 800 kişi kurtarmıştır Atenyanın tahlisiye sandallarından bir kaçı da görülmüştür.

İstihbarat bürosu, Atenyanın bilâ ihtar bir Alman denizaltı gemisi tarafından batırıldığını bildirmiştir. a.a.

Londra 4 — İngiliz bandralı Atenya vapurunun 1400 yolcusiyle Viblâs adalarının 200 mil açığında torpillendiğini istihbarat bürosu saat 5 de bildirmiştir.

Atenya, Glâskodan cumartesi günü hareket etmişti.

Yolcuların büyük bir kısmı buhran dolayısiyle Amerikaya avdet edenlerdi. Vapurun tahlisiye sandalları 1830 kişi alabilmekte idi. Liverpoldan bin ton yük almıştı.

Vaşington 4 — Reisicumhur Ruzveltin kâtibi, Reisi cumhura içinde Amerkalı yolcular bulunan bir yapurun torpillenmiş olduğu hakkında resmî bir telgraf gelmiş olduğunu beyan etmiştir.

Atenya vapurunun torpillenmesi Vaşingtonda fevkalâde heyecan uyandırmıştır. Ruzveltin yarın veya öbürgün kongreyi içtimaa davet etmesi muhtemel değilse de mümkin olduğu serd edilmektedir.

Küylüye faideli bilgiler :

TÜTÜNCÜLÜK

— 3 —

Tarlaların hazırlanması

Tütün dikilecek tarlalar kışdan evvel derinde sürülür. Kış donları zamanında tarlanın tezekleri parçalanır. Böylelikle zararlı böceklerin yumurta kurt v. s. si ölür. Mart ayında tarla yeniden sürülür ve bir iki hafta sonra bir defa daha sürülür. Tarlayı sürerken bir defa eninden ve bir de boyundan sürmelidir. Bu şekilde, işlenmemiş çiğ toprak kalmaz ve tezekler iyice parçalanmış olur. Sürülme bittikten sonra tırmık çekilir. Tırmık yabanî otları toplar, tezekleri parçalar tarlanın yüzünü düzeltir.

Fidelikler

Tütün tohumları evvelâ fideliklere ekilir. Bu fidelikler köylünün evine yakın ve sebze bahçelerinden uzak olan yerler de yapılır. Fidelik toprağı iyice bellenir, ufalanır, içindeki ayrık, kanyaş gibi işe yaramaz ve yabanî otlar çıkarılır, iyice yanmış ve dövülerek elenmiş gübre ile karıştırılır. Üzeri bir el tırmığı ile güzelce düzeltilir.

Toprak bir metre genişliğinde ve fidelik yerinin müsaadesi nisbetinde uzunlukta bir takım tahtalara ayrılır.

Ekilecek tohum bir misli odun külü ile karıştırılır. Toprağın üzerine, ne sık ve ne de seyrek olarak serpilir (Bu da M2 ına 1 2 gram tohum atmakla elde edilir.) Üzerine yanmış ve elenmiş gübre ile karıştırılmış, kum ve topraktan yapılmış harçtan ince bir tabaka örtülür. Bu harç bir küreğin tersi ile hafif çe döğülerek bastırılır.

Fidelik yapılacak yerin şimalrüzgârlarından muhafazalı ve güneşe bakan yerlerde olmasına dikkat edilmelidir.

Fidelikler açık veya kapalı olur. Kapalı olursa cam, hasır veya kapanca kullanılır. Fideleri iyi, kuvvetli ve vaktinde yetiştirebilmek için fidelikleri kapalı ve bilhassa camekânlı yapmalıdır. Ancak camekân yaptırmak bir az masraflı ve bunun kullanılması bilgiye bağlıdır. Onun için tütüncüler açık fidelikler yapmakla beraber soğuk, don ve kırağı olan havalarda fidelerin üzerini hasır ve kapanca ile örterek muhafaza etmeyi ihmal etmezler.

Ekim zamanı mıntakalara göre değişir. En evvel egede başlar (son kânun - şubat). En geç de karadeniz ve şark mıntakalarında ekilir (mart - nisan)

Tohum ekiminden sonra fidelikler sık sık bahçe kovaları ile sulanır. Fideler bir az büyümeğe başlayınca sık olan yerleri seyrelttirilir. Yabanî otları yolunur.

Fideler iyice büyüyüp tarlaya dikilinceye kadar sulanmasına ve yabanî otların yolunmasına devam edilir.

Fidelikl rin arasına soğan, sarmısan fasulya gibi sebzeler ekilmemelidir. Bunlar fidelikler de hastalık yapar. Fidelerde cansızlık sarılık kurumak gibi hastalık alâmeti, yahut zararlı böceklerin tahribatı görülürse hemen hükûmet ziraat memurlarına veya inhisar eksperlerine göstererek çaresi sorulmalıdır. Fideler tohumun ekiminden 15,-2 ay içinde yetişir ve yetişenlerin tarlalara dikilmesine başlanır.

Fidelerin tarlaya dikilmesi

Dikiminden önce iyice hazırlanmış tarla evvelâ evleklere bölünür. Dikilecek fidelerin yapraklarının büyüklük veya küçüklüğüne göre bu evleklere 30 - 40 cm. ara ile çizgiler açılır. Yine yaprakların büyüklük veya küçüklüğü hesap edilerek fideler bu çizgilere (15 25) cm. ara ve baskı ile dikilir ve kovalarla sulanır. Dikimden sonra ilk verilen bu suya can suyu denir.

Fideleri dikerken toprağın ağır tavlı olmamasına dikkat etmelidir. Ağır tavlı toprağa fide dikilirse elle sıkıştırılan toprak sonraları kuruyarak kerpiçleşir. Fidenin kökleri büyüyemez, fidan cılız kalır ve yapraklar çok küçük ve zayıf, mahsul hem az hem fena olur.

Dikim mevsimi mıntakaya göre değişir (Mart - haziran)

Memleketimizde hektara dikilen fide adedi muhteliftir. 100 000 - 180 000 arasındadır.

Dikimden sonraki tarla bakımı

Tarlaya dikilen fideler yavaş yavaş büyümeğe başlar. Dikimden 20 gün sonra ilk çapa yapılır. Bu çapa ile tarlanın yüzündeki kaymak kırılır. Çizgilerin için hafifce doldurulur. Yabani otlar çıkarılır. 15 gün sonra ikinci defa çapalanır. Bu çapa ile fidanların boğazları hafifce doldurulur.

Çapa yapmakla tarlanın yabani otlardan temizlenmesi ve yüzündeki kaymağın kırılması temin edilmiş olur. Kaymak kırılınca toprak altındaki rutubetten kökler faydalanır. İyi ve bol tütün elde etmek için çapa çok lüzumludur. Bu yüzden "iki ça bir su yerini tutar tabiri bütün ziraatçılarca kullanılır.

Tütün kırımı ve kurutulması

Fideler tarlaya dikildikten (40-50) gün sonra, tütünler dip ismi verilen en alt yapraklardan başlayak olgunlaşır. Bu olgunluk, yapraklar üzerinde beliren kabarcıklardan ve yaprak ucunun hafifce sararmağa başlaması ile anlaşılır. Olgunluk gösteren yapraklar muntazaman kırılır.

Toplanan yapraklar kurutma yerinde orta damarın üst tarafından iğneler ile iplere dizilir.

— Sonu var —

YURD YAVRULARINA :

Kış yaklaşıyor. Yoksul kardeşlerinizi kışın souktan, hasta olmaktan kurtarmak için eski ELBİSE, AYAKKABI, çamaşırlarınızı Çocuk Esirgeme Kurumuna vermenizi Kurum sayğıyle diler.

İngiltere ve Fransa Almanya ile harp halinde olduklarını bildirdiler

Alman tayyareleri Polonyaya iki günde 94 taarruz yaptılar

Almanların Bremen transatlantiği İngiliz harp gemileri tarafından yakalandı

Ankara, 3 — Dün gece yarısından bugün saat 12 ye kadar alınan haberlere göre vaziyet:

Polonya orduları başkumandanlığının 2 numaralı resmî tebliğinde 2 eylül vaziyeti şöyle hülâsa edilmiştir.

Düşman hava kuvvetleri bütün Polonya arazisi üzerinde faaliyetine devam etmektedir. Askerî bakımdan ehemmiyeti olup olmadığı bakılmadan birçok yerlere bomba atmaktadır.

Evvelki gün de dahil olmak üzere 37 Alman tayyaresi düşürdük, 12 tayyaremiz kaybolmuştur.

Silizyada ve garbî Karpatlar altında 100 kadar Alman hücum arabası tahrip edilmiştir.

Pomranya ve şarkî Prusyada harp hudut mıntakalarında devam etmektedir.

VARŞOVADA :

Evvelki gün sabahtan itibaren Almanlar ikişer saat fasıla ile yedi tayyare hücumu yapmışlardır. Almanlar, bir çoğu en büyük çapta olmak üzere yüzden fazla bomba atmışlardır. Bombalar şehrin civar mahallelerine ve Kireki varuşunda hasar yapmıştır. 10 ölü, 25 yaralı vardır.

Dün biri saat 15,20 de, diğeri 17,40 da olmak üzere birbiri ardına Alman tayyareleri iki defa Varşovaya hücum etmişlerdir. Ölenlerle hasarın yekûnu henüz tesbit edilmemiştir.

FRANSADA :

Parlâmento millî müdafaa için 47 milyar franklık bir kredi kabul etmiştir. Kredi projesi âyan meclisince de kabul edilmiştir. Parlâmento lüzum hissettiği zaman toplanmak üzre içtimaa nihayet vermiştir.

İNGİLTEREDE :

Saat 19 da meclisi has içtimaa davet olunmuştur. Kabine de saat 23,30 da toplanmış ve gece yarısını iki dakika geçe içtimaını bitirmiştir.

Hiç bir tebliğ neşredilmemiştir. a. a.

SON DAKİKA :

Varşova, 3 — Bu sabah biri saat 6,15 de diğeri 8 de olmak üzere Alman tayyareleri Varşovaya hücum yapmışlardır. Bu hücumlar hava dâfi bataryaları tarafından tardolunmuştur.

Ankara, 3 — 3/9/939 günü saat 12 den itibaren İngilterenin Almanya ile harp halinde olduğu bildirilmektedir. a.a.

Ankara 3 — Bugün saat 13 ten 17 ye kadar alınan haberlere nazaran vaziyet:

İNGİLTEREDE:

İngiliz hariciyesinin saat 11 de neşrettiği tebliğde bugün saat 9 de İngilterenin Berlin elçisinin Alman hariciye nezaretine giderek Almanyanın Polonyadaki askerini geri çekmesi hususunda hükûmetinin notasına cevap verilmediği takdirde Polonyaya karşı olan taahhütlerini derhal ifaya başlıyacağını bildirmş ve saat 11 e kadar cevap almamış olması hasebile saat 11 den itibaren İngiltere ile Almanya arasında hali harbin mevcut olduğu bildirilmektedir.

Başvekil Çemberlayn saat 11,15 geçe bürosundan radyo ile İngiliz milletine beyanatta bulunmuş ve sözlerinin sonunda İngilterenin Almanya ile hali harpte olduğnnu bildirmiştir.

FRANSADA:

Bugün saat 12 — de Frannın Berlin sefiri, 1 eylûl günü saat 22 de hükûmetinin verdiği notanın cevabını istemiştir.

Alman hariciyesi, hükûmetinin :stediği cevebı vermediği takdirde saat 17 den itibaren Polonyaya karşı taahhutlerini ifa mecburiyetinde kalacağını söylemiştir.

İSVİÇREDE:

Beynelmilel salîbiahmer merkezî komitesi, salîbiahmer teşekküllerine hizmetlerini arzettiğini bildirmiştir. a.a.

Ankara 3 — Bugün saat 17 den saat 20 ye kadar alınan haberler nazaran vaziyet:

POLONYADA :

Alman tayyareleri 1 eylûlden bu sabaha kadarPolonya şehir ve kasabalarına 94 taarruzda bulunmuşlardır. Bu şehirlerden yirmisin nüfusu 10 binden fazladır. Yirmisi küçük kasabalardır. Alman tayyareleri tarlada çalışan ve sokakta geçenlere de ateş açmışlardır. Bir çok kimseler ağır ve yüzlerce kişi hafif surette yaralanmıştır.

Hudutta bulunan Vilnof hastansi Almanlar tarafından şiddetli bombardıman edilmiştir.

İngiltere ile Almanya arasında hali harp mevcut olduğunu Varşova radyosu ilân eder etmez halk İngiliz, Fransız sefarethaneleri etrafından toplanarak tezahürat yapmışlardır.

son ihtiyat efradı da silâh altına çağırılmıştır.

Bugün Alman tayyareleri Varşova üzerinde çok yüksekten üçmuş ve bombalar atmışlardır.

İNGİLTEREDE:

Harp kabinesi teşekkül etmiş ve ilk toplantısını öğleden sonra aktetmiştir. Hariciye nazırı Lord Halifaks, Lordlar kamarasindea Alman maslahatgüzarına pasaportunun verildiğini bildirmiştir. a.a.

İTALYADA :

Havas ajansı muhabirinin bildirdiğine göre:

Gazeteler Fransız, İngiliz, Polonya menbalarından ve Berlinden aldıkları haberi pek afakî bir surette neşretmektedirler.

İtalyanın sulh için yaptığı teşebbüsler hakkında vaşvekil Çemberlayinin sitayişkârane sözleri Faşist gazeteler tarafından bilhassa tebarüz ettirilmektedir. Gazeteler Fransız milletinin gösterdiği sükûnetten sitayişle bahsediyorlar.

Havas ajansı muhabiri Romadan bildiriyor.

İngiltere ile Almanya arasında harp halinin ilânı İtalyada heycan uyandırmıştır. a. a.

Ankara, 3 — Bugün saat 20 den 22 ye kadar alınan haberlere göre vaziyet:

POLONYADA :

Polonya cephesinde harp devam etmektedir.

İNGİLTEREDE :

Amerikadan avdet etmekte olan Alman bandıralı Bremen transatlantiği bir İngiliz harp gemisi tarafından yakalanmış ve İngiliz limanlarından birine götürülmüştür.

İngiliz kralı bu akşam radyo ile büyük Biritanya milletine hitaben beyanatta bulunmuştur. Kral, ana vatan ve deniz aşırı milletlerine müracaat ederek büyük imtihanda azimkâr kalmalarını ve tanrının yardımile bu savaştan muzaffer olarak çıkacağını söylemiştir.

FRANSADA :

Fransanın Berlin ve Almanyanın Paris büyük elçileri pasaportlarını istemişlerdir. a. a.

Köy kâtipliklerine

Okumuş köylü gençler alınacak

Baştarafı 1 ici sayfada

ihtiyar heyetlerinden istediği şey, aldıklarını ve verdiklerini mevzuata uygun ve mazbut bir şekilde muntazaman defterlerine geçirmeleri, her an hesap verebilecek bir halde tutmaları ve devlet kanunlariyle kendilerinden istenen vukuat ilmihaberleri, raporları da günü gününe alâkalılara teslim etmeleridir. Bu takdirde bu vazifenin muamelât ve hususata âşina muhtar ve âzaların biri tarafından ifasında da kanunî mâni yoktur. Ancak bu gibilerin köylünün her vakit yapabilecekleri müracaatları derhal karşılıyacak surette çalışmaları, köy kanununun 33 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre muhtarlık veya âzalık sıfatını muhafaza edebilmek üzere de bu iş için ayrıca ücret almamaları lâzımdır.

Köylü arasında talip bulunmadığı takdirde, bir kaç köyün iştirakiyle kanunî şartları haiz ve ücretleri azamî haddi aşmıyacak surette diğer talipler arasından kâtip kullanılması, bunların ne suretle olursa olsun nahiye ve kazalarda devlet dairelerinde çalıştırılmamaları, aksine hareketi görülenler hakkında kanun icaplarının derhal tatbiki ve köyle alâkalı malûmat ve tamimlere süratle cevap verilmesi lâzımdır. „

Harp

F. R. ATAY

— Gündüz saat 17 —

Nihayet büyük facia başlamıştır. Anşlus ve Südetler meselesinde olduğu gibi, Danzig ve koridor dâvasını da münhasıran kendi diktası altında halletmek istiyen Almanya, Leh mukavemeti karşısında, yirminci asrın ikinci ağır mesuliyetini deruhte etti : [Dün sabah şafakla beraber gamalı haç orduları Leh topraklarına girmiştir.

Bir haftadanberi Hitlerin taktiği Polonyayı tecrit etmek, Varşova hükümetini, yalnızlık ve çaresizlik içinde, kendi emirlerini dinlemeğe mecbur etmekti. Fakat ne müttefikleri Polonyayı terkettiler; ne de Varşova, alman devlet reisinin ayağına yeni bir Haha göndermek zilletini kabul etti.

Hitlerin dün Rayiştag'da söylediği nutuktan anlaşılacağı üzere, Almanyanın yeni taktiği, mümkün olursa muharebeyi mevziileştirmek, tecavüz harbine iki devlet arasında silâhlı bir hesaplaşma mahiyeti vermektir. Hitler, eğer bu harbe başka memleketler müdahale etmiyecek olurlarsa, alman ordularının da Polonyadan gayri hiç bir yere taarruz etmiyeceğini söylemiştir.

İtalyaya şimdiye kadar yardımlarından dolayı teşekkür eden Führer, Alman milletinin bu hayat memat mücadelesinde hiç bir yabancı yardıma muhtaç olmadığını beyan etmiştir. Bu son fıkranın acaba mânası nedir? İtalya, Alman tecavüzüne sonuna kadar aleyhtarlık mı etti? Yoksa, iki müttefik, muharebeyi mevziileştirmek ümidi ile, İtalyanın bir müddet bitaraf kalmasını mı tercih ettiler?

Şimdi bütün dikkatler Paris ve Londra üstündedir: Fransa umumî seferberliğini ilân etti. Büyük Britanya donanmasında umumî seferberlik dün başlamıştır. Bu satırları yazdığımız dakikada Londra'da kabine müzakere halindedir. Akşam geç vakit Avam Kamarasının son kararları vermek üzere toplanacağını radyolardan öğreniyoruz.

Fransızlarla ingilizlerin artık bir müdafaa hazırlığında bulunmakta oldukları söylenemez. Eğer beklendiği gibi, müttefikleri olan Lehistan'a verdikleri sözü tutarak, iki büyük demokrasi kevet müdahalesinde bulunacak olurlarsa, 1914 cihan harbinin 25 inci yıldönümünden bir ay sonra, yeni umumî harp başlamış olacaktır. Hâdisenin bu safhasında da İtalya'nın bitaraflığını muhafaza edeceği temin edilemez. İtalya, ya 1914 deki oyununu oynıyacak, yahut Hitler'e olan ahdini yerine getirecektir.

Kayzer Almanyası 1914 harbine, birkaç hamlede Fransayı ezerek, İngiltere'yi kendisi ile müzakerede bulunmağa mecbur etmek hayali ile girişmiştir. Küçük bir Belçika milletinin, ileri hamleyi zamanında kıran kakramanca mukavemeti, bu hesabı boşa çıkarmıştır. 1939 harbinde alman plânı, harp hâkimiyet sahası üstüne düşen milletleri birer birer avlamaktır. Belçika'nın 1914 deki fedakarlığını yapmak vazifesi Lehistan'a düşüyor. Acaba İngiltere ve Fransa, Almanya'ya karşı tek başına nihaî zaferi kazanmasına imkân olmıyan, fakaf umumî bir harp muvazenesine hava ve kara orduları ile pek ehemiyetli bir siklet teşkil eden Polonya'nın kendi müdahaleleri olmaksızın, sahneden bertaraf edilmesine müsaade edecekler midir? Hiz zannetmiyoruz.

İngiltere ve Fransa, Almanyaya karşı harekete geçecek olurlarsa, İtalya'nın tepeden tırnağa kadar müsellah, karalar ve denizler için daima bir tehlike olarak kalmasına muvafakat edecekler midir? Bakalım.

Sovyetlerle Almanlar arasındaki ademitecavüz paaktı, Moskovada zannedildiği gibi, sulhu kurtarmamıştır; bilâkis tecavüzü ve harbi teşvik atmiştir. Eğer Rusya sulh bloku cephesine katılmış olsaydı, Almanyanın bu korkunç talih tecrübesine atilacağı pek şüpheli idi. Harp zarı, Berlin ve moskova ademitecavüz paktı aynı zamanda tasdik edildiğinin ertesi günü atılmıştır.

Bizim bir taraftan Balkan paktı, diğer taraftan İngiltere va Fransa ile karşılıklı teahhütlerimizden mütevellit vazife ve mesuliyetlerimiz meydandadır. Macaristan, Yugoslavya, Romanya, Bulgaristan ve Yunanistanın vaziyetleri büyük facianın gelecek safhaları arasında inkişaf edecektir. Dahilî harpten henüz çıkan, ve Almanya - Rusya ademitecavüz paktından hayal sukutuna uğrayan İspanyanın bitaraf kalacağı temin olunabilir. Fakat İspanyadan gayri saydığımız bu devletler, 100 milyondan fazla nüfusa, kuvvetli kara ve hava kuvvetlerine maliktirler.

Şimdilik kanlı bir malûm, ve bir sürü meçhul karşısındayız. Günün son hâvadislerini bekliyelim.

Gece yaarısı

Gece yarısına kadar Almanya - Lehistan mücadelesine dair fazla askerî malûmat almadık. Şüphesiz Polonya müdafaa cephesi hudut üzerinde değildi. Onun için Almanlar ilk hamlede sadece ilerlemişlerdir.

Siyasî haberlere gelince, yukadar da bahsettiğimiz Avam kamarası fevkalade toplantısı vukubulmuştur. Başvekil Çemberlayn bir nutuk söyliyerek, başlamakta olan harbin mesuliyeti bir tek adamın ihtirasına râci olduğunu beyan ettikten sonra, İngilterenin vaziyetini tasrih etmiştir.

Bu vaziyet, eğer Almanlar ileri hareketi tatil ederek hudutlarına çekilmezlerse, mücadeleyi sonuna kadar götürmektir.

Gene son haberlere göre Fransanın Berlin büyük elçisi de Alman hükûmetine ayni mealde tebliğatta bulunmuştur.

Demek ki harbin umumîleşmesi için küçük bir formaliteyi tamamlamaktan ibaret bir mühlet kalmıştır. Bu mühlet esnasında bir mucize zuhur edebilir mi ? Tahmin etmiyoruz. Bütün alâmetler gösteriyor ki yeni cihan harbinin arifesindeyiz.

HİKÂYE *NAİM ÖZEL*

Ayşe Eminenin oğlu

— 3 —

Hasanın ince, narin vücudu, nanide bir çiçek gibi inkişaf ediyordu. Beyaz yüzü gittikçe çocuk ifadesini bırakıyor, delikanlı çehresinde görülen biraz asabi biraz mütehakkim bir mana ile karışıyordu. Tabiatı sakin, uslu idi. Ruhunda her an patlıyan bir volkan vardı. Zeki gözlerinde renkler günden güne değişiyor dimağı yeni yeni keşiflerle sarsılıyordu. Daima her şeyi en ince noktasına kadar tahlil etmek istiyen bir mizacı vardı. Ufacık kafasında beş yaşındanberi büyüyen ve gün geçtikçe tenini hasretile yakan as ker babasının muhayyelesinde yaşayan çehresi idi. Onu görmek, onun kolları arasında baba sevgisini kalbine sokarak içindeki ezeli hasreti gidermek onun için büyük bir emeldi. Evlerinin avlusunda bazen asker oyunları oynuyor, sopadan yaptığı silahla nişan talimleri yapıyordu.

Hasan artık Ayşe nine ile tarlayada gitmeğe başlamıştı. Çift sürüyor, tohum atıyor, harman kaldırıyordu. Ayşe nine onun ufacık vücudundan umulmıyan işler başardığını zevkle seyrediyordu. Hasan yalnız tarla ile kalmıyordu. Köylerinde genç bir muallim vardı. Onun boş kaldığı zamanlar okuyup yazma öğreniyordu. Köy halkı Hasanı seviyor, onun çalışkanlığına gıpte ediyorlardı. Fakat Hasan bütün bunların fevkinde bulunan babasının askerden dönmeyişini bir türlü hal edemiyordu. Bir zamanlar Ayşe nineye sorduğu gibi şimdi de kendi kendine sualler soruyor, bunların cevabını yine kendisi veriyordu.

— Acaba babam askerden niye gelmiyor ki ?

— Askerden dönmek o kadar kolay mı?.. Eskiden cepheye gidenlerden on sene köyüne gelmiyenler olurmuş.. Zahir babamı da bırakmıyorlar.. Derdi.

Bunları başka bir kimseden öğrenmiş olacaktı ki, duruyor düşünüyor ve sonra

Acaba babam hastamı ki ? Diye kendine soruyordu.

Hasan böyle düşünüyor ve kendine sualler, cevaplar tertip ederken bakışlarını ovanın nihayetindeki yeşil dağın kubbesine çevirip babasının hayaline dalıyordu.

Ayşe nine Hasana o günden sonra babası hakkında hiç bir şey söylemiyordu. Onun içinde Hasanda olduğu oluğu gibi bir üzüntü var. Mahiyeti başka başka bulunan ve ikisinde bir gibi kemiren üzüntü Ayşe nine de bazan korkunç bir safhaya giriyor zavallı Ayşe nineyi saatlerce ağlatıyordu.

— *Sonu var* —

RADYO

SALI 5/9/939

ANKARA RADYOSU

DALGA UZUNLUĞU

1648 m. 182 Kcs. 120 Kw.

T. A. Q. 19,74 m. 15195 Kcs. 20 Kw.

T. A. P. 31,70 m. 9465 Kcs.

12.30 Program

12.35 Türk müziği:

Okuyan: Müzeyyen senar.

Çalanlar: Vecihe daryal, Cevdet kozan, Kemal Niyazi seyhun)

1 — Zeki Arif - Maye şarkı (açıldı bahçede güller)

2 — Faize - Nikriz şarkı (gönül ne için ateşlere yansın)

3 — Halk türküsü - (elveda dost deli gönül)

4 — Halk türküsü (şahane gözler)

5 — Halk türküsü (A Fadimem haydi senle kaçalım)

6 — Halk türküsü (kır oğlanın davarı)

13.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.

13.15 14 00 Müzik (karışık program)

19.00 Program

19.05 Müzik (hafif müzik - pl.)

19.30 Türk müziği (Halk türküleri, saz eserleri)

20.15 Konuşma

20,30 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.

20.50 Türk müziği:

Ankara Radyosu küme ses ve saz heyeti)

21.30 Konuşma

21.45 Neşeli plaklar - R.

21.50 Müzik (bir solist)

22.00 Müzik (radyo orkestrası)

Konser takdimi - Halil Bedi Yönetken

1 — Mozart figaronun döğünü operasının uvertürü

2 — Boieldieu le calife de Bagdad operasının uvertürü

3 — Borodine 3. üncü senfoni

4 — Kodaly maroşek dansları

23.00 Son ajans haberleri, ziraat, esham ve tahvilât, kambiyo nukut borsası (fiat)

23.20 Müzik (cazband - Pl.)

23.55-24.00 Yarınki program

Aydın As. Sa. Al. Komisyonundan :

Aydın birliğinin ihtiyacı binek hayvanile koşum için mekkâri esteri alınacaktır. Satmak istiyanlerin her gün sabah saat 9 dan akşam saat 18 e kadar askerî satın alma komisyonuna müracaat etmeleri.

5. 7. 9. 12. (216)

ESKİ GAZETE ve MECMUALAR

Bir kilo Gazete varlığı günde iki yavruyu doyurur. Okuduğunuz eski gazete ve mecmuaları Çocuk Esirgeme Kurumuna vermenizi Kurum saygıyle diler.

Aydın vilâyet daimî encümeninden

1 — Eksiltmeye konulan iş: Aydın vilâyeti hududu içindeki ahşap köprülerin inşa ve tamirleri için karacasu veya Bozdoğan ormanlarından imal edilmek şartiyle 5970 lira 52 kuruş keşif bedelli 133.73 metre mikâp azman ve 101.16 metre mikâp döşemelik kereste imali işidir.

2 — Bu işe ait şartname ve evrak şunlardır.

A — Kapalı zarf usuliyle ek siltme şartnamesi

B — Mukavele projesi

C — Keşif hülâsa cetveli

D — Hususî şartname

İsteyenler bu evrakı nafia müdürlüğünde görebilirler.

3 — Eksiltme 7/9/939 perşenbe günü saat 16 da vilâyet daimi encümeninde yapılacaktır

4 — Eksiltme kapalı zarf usuliyle yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin (447) lira 79 kuruşluk muvakkat teminat vermesi ve Aydın vilâyetinden bu iş için ihaleden 8 gün evvel ehliyeti fenniye vesikası almak üzere müracaat etmesi ve ticaret odası vesikası lazımdır.

6 — Teklif mektupları yukarıda üçüncü maddede yazılı saattan bir saat evveline kadar vilâyet daimî encümenine getirilerek komisyon reisine makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektupların nihayet üçüncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumu ile iyice kapatılmış olması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez.

184 20 24 29 5

Aydın su işleri 4. şube mühendisliğinden:

A) — Eksiltmeye konulan iş Aydın bataklığı kurutma kanalının 1 +330 — 8 + 600 ncü kilometrelerinde iki adet beton arme köy yolu köprüsünün inşası.

B) — Köprülerin beher nin muhammen keşif bedeli (3447) lira (9) kuruştan (6894) lira(18) kuruştan ibaret olup vahidi fiat üzerinden ihalesi yapılacaktır.

C) — Eksiltme kapalı zarf usulile yapılacaktır.

D) — Eksiltme 28 eylâl 939 perşembe günü saat 15 de Aydın su işleri 4 ncü şube mühendisliğinde yapılacaktır.

E) — İstekliler şartname, proje vesair evrakları su işleri mühendisliğinde görebilirler.

F) — Eksiltmeye girebilmek için 2490 No.lu kanunun hükümlerine göre (517) lira (10) kuruşluk muvakkat teminat vermeleri ve ihaleden sekiz gün evel ehliyet vesikası almak üzere Aydın vilâyetine müracaat etmiş olmaları şarttır.

Teklif mektupları eksiltme gününde tesbit edilen saatten bir saat evel su işlerinde müteşekkil komisyona verilmiş olması lâzımdır.

30 5 10 19 (198)

Zayi

28/7/939 da Eskişehirden aldığım 1979 No.lu tasdiknamemi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Aslan, Basma fabrikası

(217) iplik bürosu Nazilli

Aydınlılara müjde

koçarlı menba suyu satışına başlandı

Koçarlı ihtiyar meclisi, Koçarlının % 6 mikyası ma dereceli menba suyunu Aydında da satılığa çıkarmıştır.

Su, ağzı mühürlü damacanalarla satılmaktadır. Araba ile evlere ve mağazalara gönderilen 25 kiloluk bir damacananın fiyatı 20, yerinden alınırsa 15 kuruştur.

Su her gün taze olarak getirtilmektedir. Temiz su ve muntazam işten emin olabilirsiniz. Abone olmakta acele ediniz.

Deposu : Aydında Hava kurumu ittisalinde Avukat Bay Neşet Akkorun yazıhanesi altında. (167)

Sağlık Yurdu açıldı

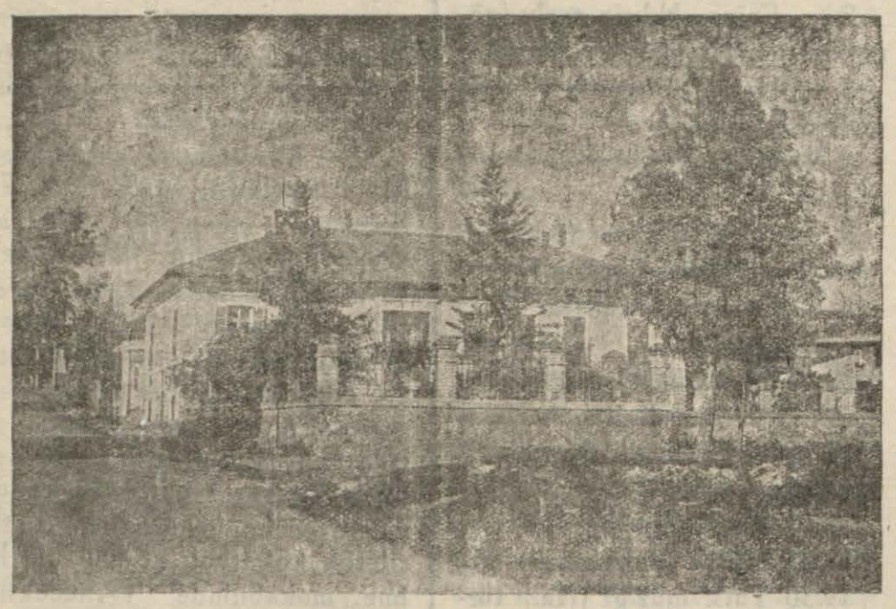

Aydında Hasan efendi mahallesinde sağlık yurdu, şimdilik cerrahi kadın hastalıkları ve rontken servisleri ikmal edilerek açılmış. Hasta kabulüne başlamıştır.

Yurtda birinci sınıf mütahassıs doktorlarımız tarafından her türlü erkek kadın ameliyatları ve rontken muayeneleri yapılmakta ve tedavileri fennin son kabul ettiği tıbbi esaslar ve elerkaid dairesinde takip edilmektetir.

6 Ay
Vade ile elbise

Yaptırmak istrseniz kadın ve erkek terzisi Muzaffer Eraydına koşunuz

Terzihanemde Sümerbank yerli mallarının hemen en emsalsiz kumaşlariyle ve 6 ay vade ile bilûmum memurlarımıza elbise yapılmaktadır.

En mutenâ biçki dikişle ve en özenişli provalarla müşterilerimizi memnun etmek israrındayım.

Memurlarımızın bu fırsattan istifadeye koşacaklarını umarım.

Kadın ve erkek terzihanesi
Muzaffer Eraydın
Demiryolu caddesi: Aydın

HALKEVİ

Bakım Evi Muayene Saatları

Muayene günü	Saat	Doktor arkadaşımızın adı
Pazartesi	3 — 4	Dr. Remzi (Çocuk mütehassısı)
Salı	4 — 5	Doktor Fuat Bayraktar (Cilt hastalıkları mutahassısı)
Çarşamba	2 — 3	Operatör Nuri Erkan
»	3 — 4	Doktor Şevket Gözaçan (Göz hastalıkları mutahassısı)
Perşemba	4 — 5	Doktor Muhsin (İç hastalıkları mutahassısı)
»	5 — 6	Doktor Şevket Kırbaş (İstanı hastalıklar mutahassısı)
Cumartesi	2 — 3	Doktor Nafiz Yazgan
»	3 — 4	Doktor Halil Gözaydın

1 den 6 numaraya kadar

Hepsi ayrı ciltlerde ve Köycülük bürosundan verilen formüle göre köy defterleri sayın müşterilerimizin emirlerine matbaamızda hazırlanmıştır.

ŞOFÖR

Ehliyet vesikaları iyi teclit edilmiş olarak tab edilmiştir

Fiyatı **25** Kuruştur.

Okul talebelerine

Basımevimizde Okul talebeleri için hüviyet kartları hazırlanmıştır

Tanesi **5** Kuruştur

Toptan alan okullara tenzilât yapılır

Vergi Bordroları

Maliye Vekâletinin son kabul ettiği formül üzerine muhtelif boyda vergi bordrolarını yalnız matbaamızda bulursunuz.

Her Nevi Baskı, Cilt işleri

Temiz işçilik, düzgün baskı, en iyi kâğıt.. Buna mukabil ucuzluk isteyenler matbaamıza baş vurmalıdırlar..

Köy nüfus defterleri hazırlanmıştır

200, 400 sahifelik ciltler 125-200 kuruştur

C. H. P. Basımevi

Aydın vakıflar idaresinden :

Kemer mahallesinde fabrika caddesinde hacı kahveci vehbi karısı gülsüm solu ve arkası yol önü kısmen yol ve kısmen de karabağlı hacı mehmet karısı fatma hane ve avlusu duvarile mahdut bir oda bir hayatı ve avluyu müştemil kemer camii vakfından bir bap hanenin mülkiyeti peşin para ile satılacaktır. İhalesi 19/9/939 salı günü saat 10da Aydın vakıflar idaresinde yapılacaktır. Muhammen bedeli 175 liradır. Taliplerle faz la malûmat almak istiyenlerin yüzde yedi buçuk muvakkat temiuatlarile birlikte vakıflar idaresine müracaatları. 205

29. 5, 12, 17

Aydın vilâyet daimi encümeninden

15.90 metre mikâp eski çine köprüsüne 7.488 metre mikâp çine mendres köprüsüne ve 8+640 metre mikâp karacasu mendres köprüsüne teslim edilmek şartile 1313 lira 15 kuruş keşif bedelli 32.028 metre mikâp kereste açık eksiltme ile eksiltmeye çıkarılmıştır.

Eksiltme 7/9/939 perşembe günü saat 16 da vilâyet daimi encümeninde yapılacaktır.

Keşif eksiltme şartnamesi ve mukavele projesi Aydın nafia müdürlüğünde görülebilir.

Muvakkat temidat miktarı 98 lira 49 kuruştur. İsteklilerin muvakkat teminatları ve ticaret odası vesikalarile yukarda yazılı gün ve saatta vilâyet daimi encümeninde hazır bulunmaları ilân olunur.

185 20 24 29 5

Abone şeraiti

Yıllığı her yer için 6 lira.
Altı aylığı 3 liradır.
İdare yeri: Aydında C. H. P. Basımevi.

gazeteye ait yazılar için yazı işleri müdürlüğüne, ilânlar için idare müdürlüğüne müracaat edilmelidir.

İmtiyaz sahibi ve Umumî Neşriyat Müdürü : Etem Mendres
Basıldığı yer
C H P Basımevi